

Je ziet mij nooit
meer terug

Colofon

Copyright © 2022 voor deze uitgave
Uitgeverij XL, Deventer

ISBN 9789046314401

NUR 301

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij XL, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2017 Sonja Barend

Omslagontwerp Brigitte Slangen

Foto omslag © Sacha de Boer

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl

Zesendertig jaar geleden heb ik hem bij een haardvuur leren kennen.

Vrienden gaven een feestje in hun nieuwe huis, een verbouwde fabriek. Grote lichte ruimtes met kunst uit hun verzameling aan de hoge muren.

Hij liep op mij af en vroeg of ik wist van wie het schilderij was dat aan de overkant van de kamer hing. ‘Vast van dezelfde kunstenaar als het werk waar ik nu voor sta,’ zei ik lachend. Het leek mij dat hij over zijn openingszin had nagedacht. ‘Maar laten we gaan kijken!’

Onze glazen werden bijgevuld en mijn vriendin vond dat hij en ik ons gesprek aangenamer konden voortzetten in de bibliotheek, waar het haardvuur brandde. Zachtjes maar vastberaden duwde ze ons in de richting van de fauteuils. Ze had me wel eens verteld over de vader van het vriendinnetje van haar dochter. Meisjes van dertien, één hoogblond, de ander met zwarte krullen. Ik had ze vaak samen zien spelen. Ze hadden haar ingefluisterd dat ze hem en mij moest uitnodigen, omdat ze wisten dat wij allebei ‘vrij’ waren en elkaar vast leuk zouden vinden.

Ik had gehoord dat hij al jaren gescheiden was, met zijn drie dochters aan een van de grachten woonde, het huishouden runde, een architectenbureau had en zelf een bijzondere architect was. Iemand had me eens gewezen op een grachtenhuis met appartementen in het centrum van Amsterdam, moderne architectuur die perfect in de oude binnenstad paste. Toen we er destijds aan de overkant van de gracht naar stonden te kijken, stopte een busje vol Japanners die het huis fotografeerden. Dat huis had hij gemaakt. Dit is hem dus, dacht ik. Zwarte krullen, donkere ogen, net als zijn dochter, en een markante Toetanchamonachtige kop. Glimmend gepoetste Engelse schoenen onder een versleten broek, en een gat in de mouw van zijn trui: A.

Over architectuur ging het niet in ons gesprek. Ook niet over mijn bezigheden, die hij maar een beetje kende van zijn krakkemikkige televisie.

Hij stelde vragen, luisterde naar de antwoorden en stelde weer nieuwe vragen. Ik was verbaasd en onder de indruk van de vanzelfsprekendheid van een persoonlijk gesprek met iemand die ik niet kende. Mij werden bijna nooit vragen gesteld buiten de voor de hand liggende over televisieprogramma's en de daaraan verbonden bekendheid. Iedereen was er blijkbaar door die programma's aan gewend dat ik

de vragen stelde en naar de antwoorden luisterde. Ik had mij ongemerkt in die rol geschikt, ook buiten de televisie. Mensen zijn vaak zo verrast dat een plat plaatje plotseling een lang dun mens van vlees en bloed blijkt te zijn, dat bij de groenteman om een bloemkool en een kilo aardappels vraagt, dat ze honderduit beginnen te praten, zelfs zonder dat ik een vraag hoef te stellen.

We zaten ongemerkt al een uur bij de open haard toen zijn dochter bij hem op schoot kroop en zei dat ze naar huis wilde. Misschien werd het langdurige gesprek tussen hem en mij haar iets te gezellig en dat hoefde nou ook weer niet meteen.

‘Ik moet ook weg,’ zei ik. ‘Choemie zit vast te wachten op zijn eten.’

‘Choemie?’

‘Zo heet mijn hond.’

‘Waarom?’

‘Het was een klein bruin hondje dat ik zag in de etalage van de dierenwinkel in Tel Aviv. Ik heb in Jerusalem gewoond en sprak toen nog maar drie woorden Ivriet. “Bruin” wist ik al: choem.’

‘Ik heb in Haifa gewoond,’ zei hij. ‘Zullen we elkaar bellen?’

Hij kwam een borrel bij me drinken en toen ik hem

na een paar uur vroeg of hij wel iets gegeten had, kreeg hij ‘een saaie boterham met kaas’, die mij lang is nagedragen. Van verliefdheid was – wederzijds – geen sprake. Ik had verliefd worden allang opgegeven. Hoe ging dat ook alweer? Zou je na een bepaalde leeftijd het vermogen ertoe verliezen? Had ik misschien een afwijking? Zou ik het nog wel merken als iemand verliefd op mij was? Zou er nog wel iemand verliefd op mij kunnen worden? Had ik die deur onbewust dichtgedaan en was er tot nu toe geen reden geweest hem opnieuw te openen? Ik had mij na een mislukte relatie van tien jaar voorgenomen het leven – zeker voorlopig – alleen te leiden.

Hij belde: ‘Ga je mee uit eten?’

Ik merkte dat ik me verheugde op een avond met een intrigerende en aantrekkelijke man, op een gesprek met iemand die ik interessant vond, van wie ik meer wilde weten en die kennelijk ook in mij geïnteresseerd was. Iemand die vragen stelde en bleek te willen luisteren naar de antwoorden.

Een dag later zei hij de eetafspraak af. Iets met zijn dochters, waardoor het absoluut niet door kon gaan. Hij wilde hem verschuiven naar een avond die hem beter uitkwam en wel precies de avond voor mijn wekelijkse uitzending. Dat begint al goed, dacht ik, en meteen erachteraan: nooit aan beginnen.

Uitgaan voor een uitzending was *bad luck*, er met de pet naar gooien en onverantwoordelijk, en nu deed ik het toch. ‘Ik wil wel absoluut, zonder morren, vóór elf uur bij mij thuis voor de deur worden afgeleverd!’ Lang slapen, op tijd opstaan, niet hoeven haasten, alles op mijn gemak doen. Dat waren de zelfgemaakte regels, de routine om uitgerust en zonder al te veel zenuwen aan een uitzenddag te kunnen beginnen. A. koos voor ons eerste etentje een restaurant dicht bij mijn huis, waardoor we tot drie minuten voor elf de tijd zouden hebben. Bij het afscheid kuste hij mij op beide wangen. Op de onderste tree van mijn stoep.

Maar toen was het al gebeurd. Tijdens het eten, bij ik-weet-absoluut-niet-meer-wat-ik-hem-vertelde, legde hij zijn hand op mijn hoofd en zei hij iets-wat-ik-absoluut-niet-meer-weet, maar ik snapte meteen en zonder enige twijfel dat dit het was, de ziekte van verliefd zijn. De warmte van zijn hand gloeide in slow motion van mijn hoofd naar mijn voeten en heeft mij nooit meer verlaten. De dag na de uitzending belde Joop van Tijn, journalist, presentator van het in die tijd veelbekeken amusante politieke televisieprogramma *Haagse Kringen*, maar bovenal goede vriend: ‘Ik zag gisteravond je uitzending, ben jij soms verliefd?’

We maakten in die tijd ons programma in Het Spant in Bussum. De enkele keer dat A. de verantwoordelijkheid voor de kinderen los kon laten en ik wist dat ik hem in mijn huis zou aantreffen, scheurde ik na de uitzending zo hard mogelijk in mijn kleine nep-Ferrari, zoals hij mijn tweepersoons-Fiat Bertone noemde, naar Amsterdam. Daar aten we gerookte zalm en dronken we champagne op de rand van mijn bed.

Hij was de man van mijn leven. Voor één keer in mijn leven wist ik iets helemaal zeker.

‘Trouw nooit,’ zei mijn moeder vaak, als goede raad, ‘en neem nooit kinderen.’ Als mijn broertjes en ik vervelend waren, citeerde ze de tekst op de krakende vleeswarenzakjes van de kruidenier op de hoek: ‘Kinderen zijn hinderen, zei vader Cats.’

‘Nu weet ik hoe u eigenlijk heet, meneer Hylkema,’ zei ik toen ik daar boodschappen deed voor mijn moeder. ‘Vader Cats!’

Ik was vast van plan haar goede raad op te volgen.

‘Laat toch in mijn badkamer staan,’ zei ik als A. bleef slapen en de volgende ochtend met zijn ‘necessaire’ (een verkreukelde plastic tas van Albert Heijn met daarin zijn scheerspullen) weer naar zijn eigen huis vertrok, ‘je hoeft echt niet met me te trouwen.’ Maar dat maakte niet dat hij een extra scheerkwast kocht.

Aan trouwen dacht ik sowieso niet. En hij ook niet, daar was ik van overtuigd. Toen mijn moeder al jaren alleen was en ik haar plagend vroeg of ze niet eens een leuke vriend wilde, was haar antwoord steevast dat ze nooit meer van die ‘grote schoenen onder haar bed’ wilde. Daar leek mij nog overheen te komen, maar trouwen, en dan ook nog voor de tweede keer... éénmaal mislukken op dat gebied leek mij meer dan voldoende.

Of het anders kon dan wonen op fietsafstand? Of het gras elders groener zou zijn? Die vragen kwamen niet in me op. Met hem was geen twijfel mogelijk. We bleven, zoals we gewend waren, ieder in ons eigen huis wonen. Veranderden van plek als het zo uitkwam. Zijn drie dochters gingen mee heen en weer met al hun spullen en schooltassen. Ze sliepen zonder morren in mijn huis, schikten zich opgewekt aan de enorme keukentafel, waar ik ze probeerde in te palmen met lekkere hapjes, een tostiapparaat en een friteuse. Ze aten tot mijn verbazing alles wat ik voor hun neus zette, en ook nu, vele jaren later, komen er geen verwijten over het onrustige ‘moderne leven’ dat wij leidden – nadat hun ouders uit elkaar waren gegaan. Ze klaagden nooit, misschien omdat ze ervan overtuigd waren dat de beslissing om met mij op de proppen te komen niet over één nacht ijs genomen was.

We vonden allebei dat je het kinderen eigenlijk niet aan kon doen ze hun gezinsleven te ontnemen. Als je eenmaal besloten had dat je een gezin wilde, mocht dat niet sneuvelen omdat je je huwelijk, dat je ooit graag had gewild, niet in stand kon houden. Kinderen kreeg je toch omdat je zoveel van elkaar hield?

Maar ik wist maar al te goed hoe het was om als kind in een reddeloos huwelijk te leven. Hoe dat vreugdeloze leven tussen ouders je zorgeloze jeugd kon verpesten. Hoe bijna elke herinnering aan je kindertijd daarvan doortrokken kon zijn.

Ik beloofde mijn moeder ooit van mijn eerstverdiende geld voor haar een echtscheiding te betalen.

Op vrijdagen reed ik van de redactie in Hilversum naar huis, pakte mijn weekendtas in voor twee dagen, kocht een enorme bos bloemen voor mijn geliefde en stapte weer in de auto. Als ik de trap opliep hoorde ik de herrie al van de radio en de televisie tegelijk. De kinderen zaten er rustig hun huiswerk bij te maken, terwijl hij onder een ratelende afzuigkap ('Ja, daar moet ik nodig iets aan doen') stond te koken. Glaasje wijn in de hand.

'Wil je er ook een?'